

הלכות קריאת שמע סא-סב

ב כל תיבה שתחלתה אל"ף וסוף תיבה שלפניה מ"ם צריך להפסיק מעט ביניהם שלא תכלע האל"ף¹⁹ בנן ולמדתם אותם וקשרתם אותם וראיתם אותו ושמתם את זוכרתם את ועשתם את שלא יהיה נראה כקורא מותם מותו מת¹⁹:

בא ולא בקריאת שמע²⁰ בלבד אלא אף בפסוקי דומרה²⁰ ובתפלה צריך לדקדק בכל זה והוא היין הקורא בתורה או בנביאים או בכתובים יש לו ליהרר בכל זה²¹ ומה שהזכירו בקריאת שמע הוא מפני שכל ישראל קורין אותה פעמים ביום חכמים ועמי הארץ למיכר הוצרכו להזכיר מפני עמי הארץ שאינם בקיאים בקריאה²²:

בב צריך ליהרר שלא ידגיש הרפה ולא ירפה הדגש ולא יניח שו"א הנע ולא יניע שו"א הנח²³ ואיזה שו"א נע ואיזה שו"א נח ידוע להמדקקים וכל דקדוקים אלו הם לכתחלה כמו שנתבאר בס"י ס"ב²⁴:

בג יש מי שאומר²⁵ שצריך לקרות קריאת שמע בטעמים כמו שהם בתורה וראוי לחוש לדבריו²⁶ אבל לא נהגו כן במדינות אלו²⁷ וקשה לשנות המנהג כזה כי הקריאה בטעמים מפסדת הכוונה למי שלא הורגל בה מעודו לבוין בנגינה ובפרוש המלות כראוי אבל הרצה להחמיר על עצמו ויודע שיוכל לבוין בשיתוק יחמיר ותבא עליו ברכה²⁸:

כד מנהג יפה הוא למשמש בתפילין ובציצית כשמוכיר מצוותן בקריאת שמע²⁹ והיינו שימשמש בתפילין של יד כשאומר וקשרתם לאות כו' ובתפילין של ראש כשאומר והיו לטוטפת כו' וכשהוא אומר וראיתם אותו ימשמש בכ' ציצית שלפניו³⁰ ויסתכל בהן כמו שנתבאר בס"י כ"ד³¹:

כה יש נהגין לקרות קריאת שמע בקול רם³² מלבד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד³³ ויש נהגין לקרותה בלחש מלבד פסוק ראשון³⁴ מפני חשש שמא יבטא אחר על השמיעה ולא יקרא בעצמו ובאמת אינו יוצא בשמיעה אלא בשמ' שומעין מאחד המכווין להוציאה³⁵ כמו שנתבאר בס"י נ"ט³⁶:

סב דין מי שלא דקדק בקריאת שמע או לא השמיע לאזנו וכו' נ' סעיפים:

א אף על פי שצריך לדקדק באותיותיה³⁷ קרא ולא דקדק בהן יצא³⁸:

¹⁹ מ"ק מו. וראת גם לעיל מ' כח ס"ב ש"ג.
²⁰ ק סעף ג. וראה שם סעף ז' וש"ג ומנהג חב"ד ע' מ' המגנטים – חב"ד ע' 1011.
²¹ קא הרב רבינו יונה ברכות מו. ב. שו"ת רשב"א ח"א מ' תנב. תשובת רב האי גאון (שעני תשובה מ' שגב) הובא בתשובת ר"מ אלשקר מ' י. שו"ע ורמ"א סעף כו.
²² קב כדלעיל סעף ג.
²³ קג כדלעיל סעף ה.
²⁴ קד הרב רבינו יונה ברכות כא. ב ד"ה ויש שמקשים. הובא בב"י ס"י טס. מ"א מ' נט ס"ק ה.
²⁵ קה סעף ד (לענין ברכות ק"ש. וראה לקמן מ' פט ס"ב). וראה פ"י הרי"ש ס"א. א"ת רבה שם מ"ק ב.

סימן סב

א כדלעיל מ' סא סמ"רכ.
 ב תשנה ברכות טו, א. ונראה שם מ. ב. מור וש"ע ס"א.

פו הרב רבינו יונה בספר היראה. טור וש"ע ס"א.
 פז ראה נד"ת (נ"ג) דוב"ל ע' סא.
 פח הרב רבינו יונה שם. מור וש"ע ס"ב.
 פט כדלעיל מ' נא ס"א.
 צ ד"ק במבול שם הובא בב"י. רמ"א ס"ב.
 צא ד"ק שם. לבנוש ס"ב.
 צב דוב"ת הל' ק"ש פ"ב ה"ט. מור וש"ע ס"ב. ועי' לעיל מ' נא ס"ב.
 צג סעף א.
 צד הרב רבינו יונה ברכות מו. ב לפירושו בפסחים שם נו. א. מור וש"ע ס"ד.
 צה ב"י ד"ה כתב ה"ר יונה.
 צו דה"א סעף ה.
 צז דרכי משה מ"ק ת. וראה רמ"א שם ומ"א מ"ק ד.
 צח ריב"ש מ' תפ הובא בב"י מ' כד ד"ה וריב"ש.
 צט הרב רבינו יונה בספר היראה. טור וש"ע ס"ד. מ"א

הלכות קריאת שמע מביסג רכא

ב יכול לקרותה בכל לשון שנאמר¹ שמע בכל לשון שאתה שומע² ויזהר מדברי שיבוש שבאותו לשון וידקדק באותיותיו כמו בלשון הקודש³ והוא שמכין הלשון⁴ והוא הדין תחלה⁵ וברכת המזון⁶ אבל קדוש⁷ וברכות המצות⁸ והלל⁹ יוצא אפילו אינו מדין הלשון:

ג צריך להשמיע לאזני מה שמוציא מפיו שנאמר שמע השמע לאזניך¹⁰ ואם לא השמיע לאזני יצא¹¹ ובלבד שיוציא בשפתיו אבל אם קראה בלבו לא יצא שהרהור אינו כדבור¹².

ומכל מקום אם הוא אנוס שאינו יכול להוציא בשפתיו כגון שאין המקום נקי בענין שאינו יכול להוציא בשפתיו הדיינו שאין המקום מטונף לגמרי¹³ יש לו להרהר ואף על פי שאינו יוצא ידי חובה אלא במזמרה יש לו להרהר בלבו¹⁴ וה' יראה לבנו ויתן לו שכר המחשבה דאמרין הכי בדרש"י אמרי האוינה ה' י' אמר דוד רבונו של עולם בשעה שאני יכול לדבר אמרי האוינה יכול לדבר בינה הגיגי והגיגי רצה לומר המחשבה שאם היה רוצה לומר דיבור אפילו לבשר ודם אין לומר בינה בדבר ששומע אלא מתוך שאינו אלא במחשבה אמר לשון בינה וכן נראה מהפסוק שאומר¹⁵ בהגיגי חבער אש דברתי בלשוני דמשמע שהריבור דבר אחד והמחשבה דבר אחר:

סג לישב בשעת קריאת שמע ושלא יישן וכו' עיפיים:

א כל אדם קורא קריאת שמע כדרכו¹⁶ בין עומד¹⁷ בין יושב¹⁸ בין שוכב¹⁹ בין מהלכ²⁰ בין רוכב²¹ על גבי בהמה²² שנאמר²³ ובלכתך בדרך א"כ למה נאמר בשכבך ובקומך בזמן

הערות וציגונים שם ע' 511 וא"ל. ולענין הרהור בתורה כידים ממונפות ראה לעיל סי' א' מהר"ם סי' תש"ג ולענין הרהור במקום עירה על לקמן סי' עה סי' תש"ג. ולענין הרהור במקומות המטונפים על לקמן סי' פה תש"ג. ולענין אם חשיב הדפס בתפלה ראה לקמן סי' סח ס"א. וראה גם תניא פ"ז (זו, א) ורפ"ח (במט, ב).
טו ראה גם לקמן סי' קפה סי"ג ועי' לקמן סי' ע"ג ס"א ובסי' עה סי' וכו' פ"ד סי' ס"א שבמקום עירה אמור לדבר ד"ת ומותר להרהר. וראה גם לעיל סי' א' מהר"ם סי' ש"ב גם כידים ממונפות.
טז חרב רבינו יונה ברכות מו, ב ד"ה לא יבדך (לקמן) תפלה וברכות. ובמשנה ברכות כ, ב לענין בעל קרי ב"ש כשהצבור עוסקים בו. ור"א ע"פ ד. וראה פ"ח סי' א"ה רבה ס"ק ב' וס"ק ד. וראה גם לקמן סי' צד סי' א' לענין תפלה. סי' קפה ס"ג לענין בהמ"ז ושאר ברכות. ועי' תהליך. בהל"ש סמ"ד סק"ה קובץ כינוס תורה י"ז, קד.
יז מדרש תהלים מנצור ה. הובא ברבינו יונה שם. ועי' לקמן סי' צד סי' וס"א קפה ס"ג ששלדון כן מהפסוק אמרו בלבבכם ג'.
יח תהלים ה, ב.
יט תהלים למ, ד.

סימן סג

א וטובה ברכות י, ב.
ב ברייתא שם י"א, א. רש"י במשנה שם ד"ה מרכיב. רמב"ם הלכות ק"ש פ"ב הל"ב. מנור שש"ע ס"א.
ג דברים ג, ז.

ג דברים ג, ד.
ד ברייתא שם י"ג, א. מור וש"ע ולבוש ס"ב.
ה רמב"ם פ"ב מהל' ק"ש ה"י. מור וש"ע שם.
ו תוס' מנחה לב, א ד"ה קרות. ת"א סק"א. וראה לקמן סי' קפה ס"ב הדינו אף בהל"ק, ושאר רק כפסוק ראשון שעד כאן מצות כוונה (ע"י לעיל סי' ס"ה). ועי' שם לענין ברכות ק"ש. וראה הע"ג חרמ"ע 62.
ז ראה לקמן סי' קא סי' ה'. סי' קכד ס"ב. סי' קפה ס"ב הדינו אף בהל"ק.
ח נ"י תוספות שם. וראה לקמן סי' קפה ס"א ד"א הדינו אף בהל"ק.
ט וכו' לקמן סי' קפה ס"ב. ועי' לקמן סי' קע"ג ס"ג, שאם אינו מוכיח האמר בענינה ולא תצא ממקלה.
י לקמן סי' קפה ס"ב נזכר בה"ז וברכת המצוה, ומביא ב' דעות אם דינם כבהמ"ז. וראה גם סי' רו ס"ד (לענין בה"ז). סי' תפ"ג סי' (ספירת העומר).
יא וכו' לקמן סי' קפה ס"ב לדברי הכל.
יב ברייתא טו, א. וכו' אדעוד בן עזרי. מור וש"ע ולבוש סי' י"ג. וראה גם לקמן סי' קפה ס"ג. ושם: שנאמר בה דברת עם ויהדורו אינו כדבור.
יג וטובה שם. ונ"ב שם מו, ב. מור וש"ע שם.
יד רב חזקוני שם, כ, ב. תוס' שם ר"ב רוב חסדא בשם ר"ה. ר"א פ"ג דברכות סי' ד. מור וש"ע שם. ולענין תפלה ראה לקמן סי' קא סי' ה'. ולענין בהמ"ז ושאר ברכות ראה לקמן סי' קפה ס"ג תש"ג. ולענין ברכה על תלמוד תורה בהרהור ראה לעיל סי' מו סי' תש"ג. ולענין אם יוצא בהרהור מצות תלמוד תורה ראה ה"ל ת"ת פ"ב הל"ב (ראה